

УДК 81'373.2(477.83)

ТИПОЛОГІЯ СИСТЕМИ СЛОВОТВОРУ ПРІЗВИСК ЖИТЕЛІВ ЛЬВІВЩИНИ

Марія Наливайко

*Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка,
кафедра української мови та методики її навчання,
вул. М. Кривоноса, 2, 46009 Тернопіль, Україна,
тел.: (067)6030331*

Проаналізовано способи номінації жінок, дочок і синів на Львівщині, визначено формули таких іменувань. З'ясовано, що твірну базу андронімів, патронімів становлять імена, прізвиська, прізвиська, апелятивні означення особи.

Ключові слова: ім'я, андронім, формула іменування, патронім, прізвисько, словотвірна структура.

Мета дослідження полягає в тому, щоб розкрити словотвірно-структурні особливості андронімів, жіночих і чоловічих патронімів жителів Львівщини. Об'єктом дослідження є відантропонімі прізвиська.

Виклад основного матеріалу та обґрунтування результатів дослідження. **Лексичною базою** сучасних патронімів та андронімів виступають антропоніми різних класів.

Кожна власна назва ідентифікує та індивідуалізує номінований об'єкт у лексичному складі української мови. Створення власного імені (офіційного та неофіційного) є одним із різновидів кодування історично-культурної інформації, у якому відображено об'єктивне та суб'єктивне, мовне і позамовне.

Неофіційні іменування – це додаткові імена, на основі яких ідентифікується та характеризується особа. Вони займають важливе місце в лексичному складі сучасної української мови. Ми дотримуємося погляду, що *прізвисько* – це неофіційне йменування, яке дають номінатори особі чи колективові людей за індивідуальними ознаками, а також за спорідненістю і свояцтвом між носієм і членами родини для ідентифікації і конкретизації. Прізвиськам притаманні індивідуальність, конотативне забарвлення і вмотивованість.

Прізвиська людей становлять особливий клас пропріальної лексики, оскільки виявляють специфіку на рівні виникнення, функціонування і взаємозв'язку з екстралінгвальними й інтерлінгвальними чинниками.

Окремим питанням народнопобутової антропонімії присвячено розвідки І. Ковалика [4], Б. Близнюк [2], Г. Бучко [3], Л. Кравченко [5], М. Лесюка [6], Н. Остах [8], Р. Остаха [9] та ін.

Неофіційні іменування монографічно дослідили Н. Павликівська (псевдоніми) [10], П. Чучка (неофіційні іменування Закарпаття) [15], Г. Аркушин (прізвиська північно-західної України) [12], Н. Шультска (неофіційні іменування Західного Полісся) [18], Н. Федотова [18].

Українська історична антропонімія – чоловічі іменування – ґрунтовно проаналізовано у праці І. Фаріон [13]. У неофіційній антропонімії Львівщини активно

функціонують родичівські прізвиська, які характеризують іменованого через когось із його родичів.

Класифікацію генесіонічних прізвиськ запропонував В. Німчук у „Проекті української ономастичної термінології” [7], виділяючи 4 види: патронім – особова назва сина за іменем батька; матронім – особова назва сина за іменем матері; гінеконім – назва чоловіка за іменем дружини; андронім – назва дружини за іменем чоловіка. П. Чучка вказує, що прізвиська цього типу можна б назвати родинними або родовими, але ці терміни неточно відображають бажаний зміст, тому доцільно називати їх родичівськими, які характеризують іменованого опосередковано – через когось із його родичів або свояків [15, с. 235]. Дослідник зауважує, що для детальної характеристики українських прізвиськ указного типу потрібно 9 термінів: 1) патроніми – прізвиська за назвою батька; 2) матроніми – прізвиська за назвою матері; 3) пропатроніми – прізвиська за назвою діда; 4) проматроніми – прізвиська за назвою баби; 5) андроніми – прізвиська за назвою чоловіка; 6) гінеконіми – прізвиська за назвою дружини; 7) гіоніми – прізвиська за назвою сина; 8) гамброніми – прізвиська за назвою зятя; 9) адельфоніми – прізвиська за назвою брата.

У пропонованій статті ставимо завдання проаналізувати способи, якими у цьому регіоні ідентифікують дружину, сина та дочку.

Вихідною твірною основою для прізвиська жінки, дочки, сина є прізвисько голови сім'ї: *Гнида – Гнидова Вера – Гнидова Оля, Слемак – Слемачиха – Слемачка – Слемаків Ромко.*

Структура прізвиськ жінок

Андроніми. У народнорозмовній системі іменувань для номінації заміжніх жінок не рідше, ніж особове ім'я, використовувалися іменування за чоловіком. Прізвиськами заміжніх жінок жителі Львівщини вважають андроніми, утворені від імені чоловіка, його прізвища, прізвиська або навіть апелятивної особової назви. Іменування за чоловіком П. Чучка зараховує до родичівських прізвиськ [15, с. 299]. Проте на Бойківщині андроніми в абсолютній більшості не вважаються прізвиськами, а в ряді сіл замінюють особові імена заміжніх жінок, ними користуються і при звертанні до жінки [3, с. 7]. На Закарпатті андроніми є дуже живучими. Заміжніх жінок у побуті там майже ніколи не називають на їх офіційні прізвища [15, с. 302]. Творення андронімів є живим словотворчим процесом. Так, П. Чучка виділяє понад десять словотвірних типів таких назв у говірках Закарпаття, зокрема назви із суфіксами **-их(а), -янк(а), -к(а), -ан'(а), -ул'(а), -ин(а), -ов(а), -овк(а), -а, -ын'(а)** [17].

Називання жінки за чоловіком є найпоширенішим видом іменувань у розмові про третю особу. На території Львівщини здебільшого андронімні типи збігаються із закарпатськими. Нами виявлено андроніми, утворені за допомогою таких формантів, як: **-их(а), -к(а), -ов(а), -ул'(а), -ан'(а), -ун'(а), -'а, -івк(а), -ичк(а), -янк(а), овк(а), -івс'к(а), -ишк(а), -ин(а).**

Серед іменувань жінки за чоловіком значне місце посідають деривати на **-их(а).**

Модель із суфіксом -их(а). Як зазначає П. Чучка, ізоглоса словотвірного типу андронімів на **-их(а)** охоплює територію всіх трьох східнослов'янських мов. Джерело продуктивності, на думку вченого, треба шукати у впливі інших формантів, уживаних для означення заміжніх жінок [17, с. 154].

На Львівщині утворення із суфіксом **-их(а)** можуть уживатися і як постійні, стабільні назви, і як разові. Вони здебільшого називають жінок середнього і навіть молодшого віку. Андроніми на **-их(а)** сприймаються як стилістично нейтральні і жодного приниження чи образи не виражають [17, с. 154]. Твірну базу андронімів на **-их(а)** становлять імена, прізвища, прізвиська, апелятивні означення особи. Проте найчастіше

андроніми утворюються від імен чоловіків. У процесі деривації відбуваються різні морфологічні зміни (чергування к-ч, втрата м'якості приголосних).

Андроніми із суфіксом -их(а), утворені: **а) від імені чоловіка:** *Адамиха, Іваниха, Льчиха, Матіиха, Стефаниха, Ярмчиха;* **б) від прізвища чоловіка:** *Бараниха, Галендиha, Горбалиха, Доротиha, Жемевчиха, Зварчиха, Купринчиха, Мазуриха, Сливчиха, Солончиха;* **в) від прізвиська чоловіка:** *Біленьчиха, Бобриха, Бомчиха, Бузьчиха, Дзюрчиха, Козюриха, Рванулиха, Рибиха, Стефка Саранчиха;* **г) від апелятивної особової назви:** *Головиha < дружина голови колгоспу, Ковалиха < коваль, Кравчиха < кравець, Лісничиха < дружина лісника, Мазуриха < мазур, Пекариха < пекар, Шевчиха < швець.*

Модель із суфіксом -ов(а)/-ев(а). Андроніми із суфіксом **-ов(а)** функціонують на Закарпатті. Такі андроніми виступають переважно як самостійні субстантивовані номінативні назви [17, с. 158].

У наших матеріалах зафіксовано андроніми на **-ов(а)**, які вживаються переважно з іменем дружини. Це андроніми: **а) від імені чоловіка:** *Андрусьова Леська, Галя Васильова, Гафа Юркова, Касі Трофинова, Параня Стецькова, Прокопова, Симкова;* **б) від прізвища чоловіка:** *Бейова, Брикарова Йовка, Вацикова, Джуликова, Леся Сайкова, Наді Пастухова, Пичкова, Пікова, Сенютова, Стефка Ліпакова;* **в) від прізвиська чоловіка:** *Бицьова, Боброва, Говкова Марина, Кривоцяцьова, Маланка Балясикова, Мільйонова Стефка, Надя Утьова, Хрущикова, Цисьова, Цвочкова;* **г) від апелятивної особової назви:** *Кравцева Янка* – чоловік за фахом кравець, *Ксьондзова* – чоловік – священик (пор. діал. ксьондз). У ряді сіл Львівщини андроніми на **-ов(а)** замінюють особові імена заміжніх жінок, ними користуються і при звертанні до жінки.

Модель із суфіксом -к(а). У XVII-XVIII ст. андроніми з суфіксом **-к(а)** фіксувалися на всіх землях України. Проте, валентність суфікса **-к(а)** була значно нижчою, ніж суфікса **-их(а)**. Він додавався тільки до прізвищ і патронімів на приголосний [16, с. 614]. В українських говорах Закарпаття найдавніші записи андронімів датуються XVII-XVIII ст. Суфікс **-к(а)** додається до прізвищ і прізвищ будь-якої структури [17, с. 153]. На території Львівщини серед іменувань жінки за чоловіком модель із суфіксом **-к(а)** є досить поширеною. За допомогою цього андронімного форманта утворюються андроніми від імен, прізвищ, прізвищ та апелятивних характеристик особи.

Андроніми із суфіксом -к(а), утворені: **а) від імені чоловіка:** *Івашка, Толічка, Філіпка Катерина, Франичка;* **б) від прізвища чоловіка:** *Бабичка, Лободєчка, Мельничка, Новачка, Смеречка, Цибачка, Шабатурка, Школичка;* **в) від прізвиська чоловіка:** *Баранка Оксана, Кобасючка, Котичка, Кочанка, Мазерка, Хабазничка, Цвандрайка, Чубачка;* **г) від апелятивної особової назви:** *Гуцулка < гуцул, Мадярка < маляр, Шевчичка < шевчик.*

У досліджуваному регіоні утворення із формантом **-к(а)** вживають для називання жінок середнього та старшого віку.

Модель із суфіксом -ул'(а) належить до непродуктивних андронімних моделей. Андроніми із суфіксом **-ул'(а)** відомі в говорах Закарпаття [17, с. 156], на Бойківщині [3, с. 7].

У наших матеріалах виявлено андроніми з суфіксом **-ул'(а)**, який додається до прізвищ на кінцевий приголосний: *Багачуля < чоловік багач, Дячуля < дяк, Ксьондзуля < ксьондз;* до прізвищ на **-ий:** *Кривуля < Кривий, Рижуля < Рижий, Старуля < Старий, Чорнуля < Чорний.* Частина андронімів утворена: **а) від імен** (*Гнатуля < Гнат, Дмитруля < Дмитро, Івануля < Іван, Петруля < Петро*) та **від прізвищ** (*Процуля < Проць, Ткачуля < Ткач* та ін.).

Модель із суфіксом -'а виявилася непродуктивною на Львівщині. За

спостереженням П. Чучки, подібні андроніми лише зрідка функціонують на Закарпатті [17, с. 158]. Нами зафіксовано андроніми **від імен** *Мироня* < *Мирон*, *Роман* < *Романя*; **від прізвищ** *Копаничник* > *Копаничниця*, *Стасова* < *Стасів*, *Тимцева* < *Тимців*; **від прізвиськ**: *Вусаня* < *Вусань*, *Козутишина* < *Козутишин*.

Модель із суфіксом -ан'(а). Андроніми із цим формантом є дуже давніми. Він характерний для андронімів Закарпаття [17, с. 155]. На території колишньої Лемківщини ареал андронімів із суфіксом **-ан'(а)** охоплює центральну і південно-східну частину [11, с. 38].

Нами зафіксовано андроніми, утворені: **від імені чоловіка**: *Климаня* < *Клим*, *Петраня* < *Петро*; **від чоловікового прізвиська** *Дзюбаня* < *Дзюб* та **від прізвища чоловіка**: *Біланя* < *Білий*, *Буричаня* < *Буричка*, *Чекетаня* < *Чекета*. Зауважимо, що ця модель у досліджуваному регіоні з'явилася під впливом лемківських говірок, тому андроніми на **-ан'(а)** є нехарактерними для території Львівщини.

Модель із суфіксом -ичк(а)/-ачк(а). У неофіційних іменуваннях Львівщини суфікс **-ичк(а)** творить андроніми від імені чоловіка: *Федунячка* < *Федір*, *Франичка* < *Франко*, прізвища чоловіка: *Козаричка* < *Козар*, *Сливчичка* < *Сливка*, *Царичка* < *Цар*, *Ширичка* < *Шира*, *Шуличка* < *Шуль*, прізвиська: *Зозуличка* < *Зозуля*.

Модель із суфіксом -ун'(а). У наших матеріалах трапляються такі андроніми **від імені чоловіка**: *Ігоруня* < *Ігор*, *Казюня* < *Казік* < *Казимир*, *Петруня* < *Петро*, *Федуня* < *Федьо* < *Федір*, *Юзюня* < *Юзьо* < *Йосип*. **прізвища**: *Пазька Гербуня* < *Герба*.

Модель із суфіксом -івк(а)/-овка. Дослідник закарпатської антропонімії П. Чучка фіксує андроніми із суфіксом **-овк(а)**, утворені від прізвищ, прізвиськ, імен різної структури. Цей словотвірний тип побутує у західних районах Закарпатської області. Перші записи андронімів із суфіксом **-овк(а)** датують лемківські пам'ятки із середини XVIII ст. [17, с.157-158].

У неофіційних іменуваннях Львівщини суфікс **-івк(а)** приєднується до **повних та усічених чоловічих імен**: *Ганя Петрівка* < *Петро*, *Костівка* < *Кость*, *Юзівка* < *Юзьо*, до прізвища: *Сасовка* < *Сас*.

Модель із суфіксом -ин(а) творить андроніми від прізвища (*Ниччина* < *Ниць*) та прізвиська чоловіка (*Ольга Пчілчина* < *Пчілка*, *Файчина* < *Файка*).

Модель із суфіксом -'анк(а) належить до непродуктивних. Ми виявили андроніми, утворені від прізвиська чоловіка: *Басянка* < *Бас*, *Ташолянка* < *Ташоля*. Поодинокими прикладами представлені відпрізвищеві андроніми **моделі із суфіксами -івськ(а)**: *Сороківська* < *Сорока*, **-ишк(а)**: *Деркачишка* < *Деркач*.

Андроніми функціонують у формі **Родового відмінка**: *Марійка Вусатого*, *Марія Гончого*, *Надя Довгого*, *Стефка Дикого*, *Чорного Юська*.

Отже, на території Львівщини функціонують андроніми моделі із такими суфіксами: **-их(а)**, **-к(а)**, **-ов(а)**, **-ан'(а)**, **-ул'(а)**, **-ун'(а)**, **-'а**, **-івк(а)**, **-ичк(а)**. Найпродуктивнішими виявилися андроніми моделі на **-их(а)**, **-к(а)**. Активність вживання андронімів серед людей середнього віку свідчить про поширеність неофіційних іменувань жінок.

Проаналізовані андроніми моделі показують, що вказані форманти приєднуються до різних за походженням твірних основ: церковно-християнських чоловічих імен, прізвищ, прізвиськ, апелятивних характеристик особи (сполучуваності андронімних суфіксів ілюструє таблиця). Найпродуктивнішим є суфікс **-их(а)**, за допомогою якого утворюються андроніми на території Львівщини. Продуктивними виявилися андроніми з формантами **-к(а)**, **-ов(а)/-ев(а)** для називання заміжніх жінок. Менш поширеними є андроніми прізвиська з формантами **-ул'(а)**, **-ан'(а)**, **-ун'(а)**, **-'а**, **-івк(а)**, **-ичк(а)**.

Структура прізвицьк синів

Первісне призначення патроніма полягало в тому, щоб виділити особу через іменування її батька. Патроніми не лише називали, а й характеризували денотата за його родичем.

У народнопобутовій антропонімії Львівщини переважають патроніми із присвійним формантом **-ів**. Вони мають переважно двочленну структуру. Зокрема, наявні патроніми: **а) від імені батька:** *Андрій Нікіфорів, Андрусів, Василь Восипків, Василь Онуфрійв, Микола Устимів, Міхасів Іван, Славко Харів, Федь Семків;* **б) від прізвища батька:** *Буряків, Гавришуків Ромко, Івась Блашків, Ігор Галів, Місько Глинків, Попиків Михайло, Савчуків Дмитро, Славко Дуткевичів;* **в) від прізвища батька:** *Гладунчиків, Гусів, Дибів Юрко, Ігор Снопаків, Розтятків, Ромко Свинариків, Ромко Ситкариків, Сталінів, Хробачків Ромцьо;* **г) від апелятивного означення особи:** *Дяків Дмитро, Попиків.*

Наш матеріал фіксує патроніми із формантом **-ин**. При творенні патронімів формант **-ин** виявив здатність сполучатися із повними чоловічими іменами: *Антонин Юлько, Микитин Івась, Миколин Іван, Олексин Павлик, Петро Грішкин, Яремин Степко.*

Патроніми на **-ук(-'ук), -чук** утворюються: **а) від імені батька:** батько *Іван Шудлюк*, а сина неофіційно називають *Івасюк*, батько *Костянтин Горбач* – син *Костюк*, батько *Микита Лоїк* – син *Микитюк*, батько *Михайло Тиж* – син *Михайлюк*, батько *Чиж Прокіп* – син *Пронюк*, батько *Кавич Степан* – син *Стецюк*, батько *Король Тимофій* – син *Тимчук*; **б) від прізвища батька:** батько *Засць Іван* – син *Зайчук*, батько *Найда Мирон* – син *Знайдюк*, батько *Кісіль Юлько* – син *Кісілюк*, батько *Медвідь Юрко* – син *Медведюк*; **в) від апелятивного означення особи:** батько *москаль Володимир* – син *Москалюк*, батько *циган Василь* – син *Циганчук*.

У народнопобутовій антропонімії Львівщини виявлено такі патроніми на **-ич, -ович (-евич):** *Іванович, Лькович, Карпович, Климович, Миколич, Степанович, Томкович, Федорович, Юркович, Ярославович.* Їх твірна база – це здебільшого повні чоловічі імена. Наші матеріали містять **відіменні патроніми** (батько *Павлюк Андрій* – син *Андрусак*), батько *Сало Василь* – син *Базиляк*, батько *Ткачик Дмитро* – син *Дмитрак*, батько *Войтович Михайло* – син *Мисяк*. На території Львівщини суфікс **-ик, -чик** наявний у словотвірній структурі **відпрізвиських патронімів** (батько *Бринзар Дмитро* – син *Бринзарик*, **патронімів** від апелятивного означення *Гоцул Іван* – син *Гоцулик*, батько *Швець Михайло* – син *Шевчик*).

Структура прізвицьк дочок

Досліджувані прізвиська утворилися, здебільшого, шляхом додавання до власного імені, прізвища, прізвища патронімних суфіксів. Для творення відповідних родичівських прізвицьк використовувалися такі патронімні форманти, як: **-ов(а)/-ев(а), -их(а), -ськ(а), -івн(а), -к(а).**

Суфікс -ов(а)/-ев(а). У пам'ятках XIV-XV ст. патроніми з посесивними суфіксами **-ов, -ев, -ин** уживаються рідко [16, с. 605]. І. Фаріон указує на високу продуктивність прізвищевих назв із суфіксом **-ів** на Львівщині, що зумовлено специфікою фольклорно-діалектного мовлення, у якому переважають присвійні прикметники, які виконують семантичну функцію предиката: *Setkiv Іван-Семко* має *Івана* [13, с. 47]. У неофіційній системі іменування патроніми-посесиви є продуктивними в говорах української мови [1, с. 121; 15, с. 312]. У польській антропонімії суфікс **-ів(-ов)** творить патроніми за іменем, прізвищем, прізвищем батька в побутовому мовленні [19, с. 166].

Патроніми утворюються: **а) від імені батька:** *Галя Демидова, Зоська Олексова, Іванка Міхасьова, Каська Томкова, Костьова, Марусі Мартинова, Сидорова Маруся, Соня*

Рафайлова, Стефаницьова, Сюникова Наталка, Тадекова Зоя, Толькова Маруська; б) від прізвища батька: Бажанова Леська, Вошинцьова, Гупова, Іра Цівкова, Люба Глебова, Скакунова, Сучкова, Шимкова, Юлька Русинова, Юльця Сорочійова; в) від прізвища батька: Галька Цибулькова, Гітлерова Марійка, Каська Мухова, Мариська Потімова, Марія Кугутова, Мілька Сахаркова, Свентова, Христина Дзьобкова, Цапова; г) від апелятивного означення особи: Дякова, Марія Поштарова, Олена Шевцева, Пекарова).

Отже, наш матеріал засвідчує здатність форманта **-ов(а)/-ев(а)** сполучатися з іменами, прізвищами, прізвищами та апелятивним означенням особи при утворенні патронімів.

Суфікс -их(а). Андронімний за походженням суфікс **-их(а)** творить жіночі патроніми від імен, прізвищ, прізвищ, апелятивних означень особи. Називання дочки за батьком є поширеним видом іменувань на Львівщині, оскільки патроніми на **-их(а)** сприймаються як стилістично нейтральні. В обстежуваних прізвищах нами виявлено формант **-их(а)** в патронімах: **а) від імені батька: Антониха, Вальчиха, Ганка Ладзиха, Лесиха, Митерчиха, Мікетиха; б) від прізвища батька: Бараниха, Барлиха, Карабіниха, Лениха, Муравлиха; в) від прізвища батька: Качуриха, Кисілиха, Кінтиха, Кокалиха, Котиha, Табачиха; г) від апелятивного означення особи: Дячиха, Ковалиха.**

Суфікс -івн(а). У XVI-XVIII ст. за допомогою суфікса **-овн(а)/-євн(а)** утворювалися жіночі патроніми і вживалися як самостійні номінативні одиниці [16, с. 614-617]. На Львівщині суфікс **-івн(а)** утворює **відіменні патроніми: Миколаївна, Ярославівна**, а також **відпрізвиський патронім: Вовренківна < Вовренко**, які вживаються у мовленні жителів без імені.

Суфікс -ськ(а). Наш матеріал засвідчує наявність патронімних утворень із указаним суфіксом, який ускладнювався посесивним формантом **-ов (-ів)**, творячи двоморфемні суфікси **-івськ(а), -овськ(а)**. У неофіційній системі іменувань Львівщини побутують **патроніми: Петровська < Петро, Стецівська.**

Суфікс -к(а). Учені вказують на патронімність суфікса **-к(а)**, вважаючи такі назви чоловічими прізвищами [13, с. 82; 15, с. 322]. І. Фаріон розглядає утворення на **-к(а)** від чоловічих церковно-християнських імен як можливі генітивні форми утворень на **-к(о)** і як прізвищеві назви осіб чоловічої статі з легким іронічно-зневажливим чи пестливим відтінком [13, с. 61].

В обстежуваному регіоні ми виявили **жіночі патроніми, утворені від прізвищ: Гуличка, Лиска, Маличка, Патроничка, Стартовичка; прізвищ: Любка Махнірка, Мазанка; апелятивних означень особи: Механічка < механік.**

Родичівські прізвища функціонують у формі **Родового відмінка: Стефка Сухого.**

Висновки й перспективи подальших досліджень.

Підсумовуючи, відзначимо, що неофіційна номінація жінки має послідовний характер. У таких іменуваннях часто відсутнє особове ім'я. Функцію його виконує андронім. Таким чином, іменування дружини формувалося на основі іменування чоловіка – представника родини.

Неофіційні жіночі патроніми – це живі оніми, які утворюються майже від усіх класів антропонімів: імен, варіантів імен, прізвищ, прізвищ, а також апелятивних характеристик осіб, що іменують батьків. На території Львівщини функціонують патроніми, утворені за допомогою іменникових суфіксів, і назви, утворені за допомогою прикметникових суфіксів, де одним із компонентів у препозиції чи постпозиції виступає особове ім'я дочки або його зменшено-пестливий варіант.

Такі наукові розвідки можуть стати об'єктом подальших досліджень у галузі антропонімії.

1. *Близнюк Б. Б.* Сучасні гуцульські прізвища в історичному розвитку: дис. ... кандидата філол. наук : 10.02.01 / Близнюк Богдана Богданівна. – Львів, 1997. – 280 с.
2. *Близнюк Б.* Сучасні гуцульські прізвища / Б. Близнюк, М. Будз // Наук. зап. Сер. „Мовознавство” / Кіровоград. держ. пед. у-тет ім. В. К. Винниченка. – Кіровоград, 2001. – С. 93–95.
3. *Бучко Г. Є.* Народно-побутова антропонімія Бойківщини / Г. Є. Бучко, Д. Г. Бучко // *Linguistica slavica* : Ювілейний збірник на пошану І. М. Железняк. – Київ : Кий, 2002. – С. 3–14.
4. *Ковалик І. І.* Типологія системи словотвору прізвищ жителів села Млинів Жешівської області ПНР / І. І. Ковалик // Повідомлення української ономастичної комісії. – Вип. 4. – Київ, 1967. – С. 15–30.
5. *Кравченко Л. О.* Сучасні прізвища Полтавщини / Л. О. Кравченко // *Studia Slavistica*. Випуск 9: Ономастика. Антропоніміка [Текст] : зб. наук. ст.; [упоряд. і відп. ред.: С. Пахомова, Я. Джоганик]. – Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2009. – С. 150–158.
6. *Лесюк М.* Прізвища жителів гуцульських сіл / М. Лесюк // *Przezwiseka i przydomki w językach słowiańskich. Część 1.* / Pod redakcją Stefana Warchol. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 1998. – S. 227–240.
7. *Німчук В. В.* Українська ономастична термінологія (Проект) / В. В. Німчук // Повідомлення української ономастичної комісії. – Вип. I. – Київ : Наук. думка, 1966. – С. 24–43.
8. *Осташ Н.* Холмські вуличні прізвища: минуле і сучасне / Н. Осташ // Діалектологічні студії. 8 : Говори південно-західного наріччя / Відп. ред. П. Гриценко, Н. Хобзей. – Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2009. – С. 159–173.
9. *Осташ Р. І.* Із життя сучасних українських прізвищ 1. / Р. І. Осташ // Українська пропріальна лексика. – Київ : Кий, 2000. – С. 115–121.
10. *Павликівська Н. М.* Питання української псевдонімії ХХ століття / Н. М. Павликівська. – Вінниця : Глобус-прес, 2011. – 386с.
11. *Панцьо С. Є.* Антропонімія Лемківщини. – Тернопіль : Книжково-журнальне в-во „Тернопіль”, 1995. – 128 с.
12. Словник прізвищ північно-західної України : У 3-х т. / Упорядник Г. Л. Аркушин. – Луцьк : РВВ „Вежа” Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009.
13. *Фаріон І. Д.* Українські прізвищеві назви Прикарпатської Львівщини наприкінці ХVІІІ – початку ХІХ століття (з етимологічним словником) / І. Д. Фаріон. – Львів : Літопис, 2001. – 371 с.
14. *Федотова Н. М.* Сучасні прізвища Луганщини: когнітивна прагматика творення тексту оніма : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.01. / Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна / Н. М. Федотова. – Харків, 2008. – 20 с.
15. *Чучка П. П.* Антропонімія Закарпаття: дис. ... на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук : 10.661 „Мови народів СРСР (українська мова)” / Чучка Павло Павлович. – Ужгород, 1969. – 987 с.
16. *Чучка П. П.* Розвиток імен і прізвищ / П. П. Чучка // Історія української мови (Лексика і фразеологія). – Київ : Наук. думка, 1983. – С. 592–620.
17. *Чучка П. П.* Словотвір українських андронімів / П. П. Чучка // Питання словотвору. –

К., 1979. – С. 152–161.

18. Шульська Н. Словник прізвиськ жителів межиріччя Стиру та Горині / Наталія Шульська. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2008. – 164 с.

19. Bubak J. Nazwiska ludności dawnego starostwa Nowotarskiego, Cz.1-2 / J. Bubak // Prace onomastyczne, 14-15. – Wrocławec., 1970-1971. – 185 s.

Стаття надійшла до редколегії 20. 04. 2017

доопрацьована 30. 05. 2017

прийнята до друку 15. 08. 2017

TYOLOGY OF DERIVATION OF THE NICKNAMES OF THE ENHABITANTS OF LVIV REGION.

Nalyvajko Marija

*Volodymyr Hnatiuk Ternopil National Pedagogical University,
Department of Ukrainian language,
Maksyma Kryvonosa street, 2, 46009 Ternopil, Ukraine
tel. (067)6030331*

In this article modern Ukrainian informal daughters', son's, women names derived from formal and informal names of their fathers have been analyzed according to their lexical base and word-forming structure. The most productive word-formation elements, which at present create unofficial male patronyms, have been defined. Individual nicknames have been outlined for the first time in the thesis from the point of view of motivation basis and word-building structure, using wide range of factual material. There have been determined lexico-semantic word-building structure of nicknames and the causes for their naming have been identified in the thesis. Word-building structure of nicknames have been based and typical, non-typical samples have been defined. Lexico-semantic and structural analysis of family-generic names have been done in the thesis. Informal women nicknames – living dumb formed almost all classes anthroponymy, including names, options names, nicknames, performance and appeal by individuals in modern dialects called parents. These names retain their ancient traditions. In the analyzed Ukrainian dialects function rounds, formed with the help of noun suffixes, a one-term taken without the personal name of the carrier and the names formed with adjectival suffix, binary, where one of the components in preposition or postposition serves personal name of the daughter or reduced-caressing version.

Key words: patronim, nickname, word-formation structure, personal name, andronym, formula of naming.